

Манӑн вӑйӑ

**Чӑваш литературине
пӗлетӗн-и?**

5 класс валли

Автор: чӑваш чӗлхипе литературине
вӑрентекен Захарова В.В.

<http://art-dlog.su/>

<http://>

1 раунд

Тупмалли юмах	<u>10</u>	<u>20</u>	<u>30</u>	<u>40</u>	<u>50</u>
Ваттисен сәмахәсем	<u>10</u>	<u>20</u>	<u>30</u>	<u>40</u>	<u>50</u>
Эпё мён ятлә?	<u>10</u>	<u>20</u>	<u>30</u>	<u>40</u>	<u>50</u>

10 балл

Пёчёк хуранан пәтти тутлә

МАЙӀР

20 балл

Алăсăр, пуртăсăр пүрт
лартрё

Вёсен кайăк

30 балл

Хәлән-җавән кёрёкпе

Сурәх, така

40 балл

Шәлө пур – сыртаймасть

Көрөплө

50 балл

Вёсет – чёнмест, выртать
– чёнмест, вилсен
шавлать, чаранма
пёлмест

ЮР

Ваттисен сәмахне вёслёр.
10 балл

Çәкәра чәмласа си,

СӘМАХА ШУХАШЛАСА КАЛАҢ

Ваттисен сӓмахӓсене

вӓҫле

20 балл

Усал сӓмах утпа ҫӓрет,

...

ЫРӐ СӐМАХ ҶУРАН ҶӐРЕТ

Ваттисен сӓмахӓсене

вӓҗле

30 балл

«Михӓри кушак аҗи» сире 20
очко парать.

Тест

Хайлавсен авторёсене
тёрёс палартър?

1. - б

2. - а

3. - ә

Ваттисен сáмахёсене вёҫле 40 балл

Кайяк хитре тёкёпе, ...

ЭТЕМ ЫРА ЁҪЁПТЕ

Ваттисен сәмахәсене
вёҗле
50 балл

Ёҗлесе выҗсан хура
җәкәр та тутлә, ...

ТАҖРАНСАН ПЫЛ ТА ЙҮҗӘ

Эпӗ мӗн ятлӑ? 10 балл

Ҫичӗ ҫулхи ачара
Чӑваш чунӗ ларать ҫав,
Пӗчӗк куҫӗ йӗрсен те,
Йӑваш тути кулать ҫав.

Сентти. К.Иванов «Нарспи»

Эпё мён ятлă?

20 балл

«...кӱпшӗм питлӗ, пит
ҫамартисенчен пӳрнепе тӑксенех
юн пӑрӑхсе тухас пек. Ҫуланса
тӑракан куҫ хупанкисем тачка,
куҫӗсем пачах путса кӑнӗ»

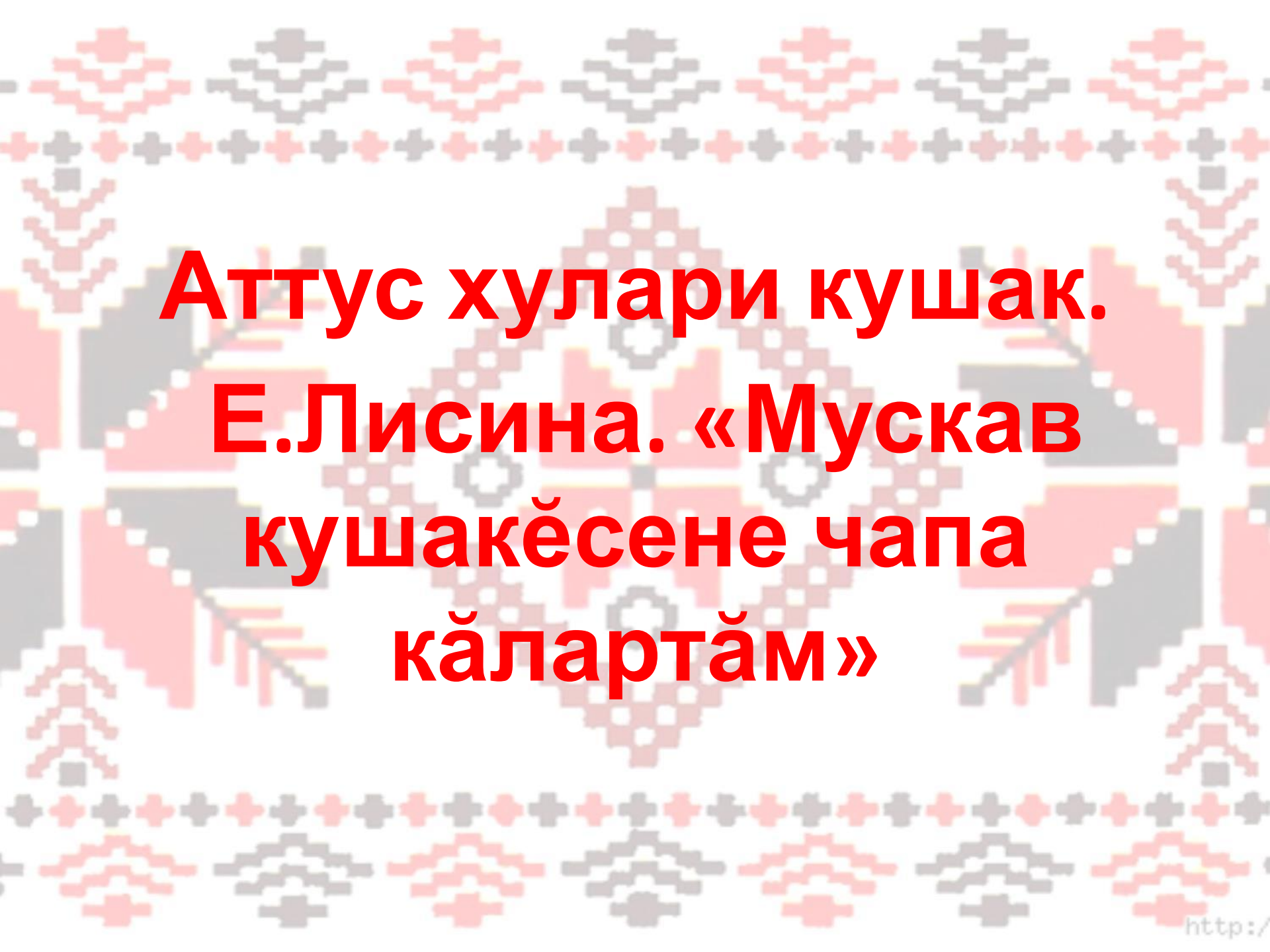
Машук. Мария Ухсай. «Ирхи сывлӑм»

Эпё мён ятлă?

30 балл

«Çавăн чухнех чапа тухрĕ вăл!
Вёсен килĕ умёнче автобус
чарăнать, хайхине асăрханă
сынсем, тăххăрмĕш хутран кушак
аннине пĕтĕм остановка пăхса
тăрать.»

**Аттус хулари кушак.
Е.Лисина. «Мускав
кушакёсене чапа
кӧлартӧм»**

Эпё мён ятлә?

40 балл

«Хай карчак вәр-вар аләкне,
кантәкне уҗса пәрахрә. [...] леш
хайхи хәпәртесе кула-кула ташласа
сүрет. Җапла ташласа сүрерә-сүрерә
те аләкран вәлт! тухса шурә.
Карчакпа старик җавара карса
юлчәс. Пәтәм мул та, сәләк те
пәтрә.....пит чее сав!

**Тилё.
«Тилё тус» юмахран**

Эпё мён ятлă?

50 балл

«Урампа, аври таранах пылчăкпа вараланнă пушшисене аран сётёрсе, пёчёк кётүсsem таврăнаççё. Уринчен ури те иртмест хăйсен. Аттисем кăна мар, тумтирёмsem те çурăм таранах пылчăклă. Курăклăрах вырăн шыраса утмаççё, тўррён ярса пусаççё. Вёмsem хыççан пылчăк шывё шăмпарт-шăмпарт! Туса юлать.»

**Улатимёрпе Ваçça.
И.Егоров «Ывӑл»**

2 раунд

Сăнавсем мёне пёлтересç ё?	Чёлхене илемлете кен мелсем	Авторне пёл
20	20	20
40	40	40
60	60	60
80	80	80
100	100	100

Сăнавсем мёне пёлтереççё?

20 балл

Чёкеç çёр çумёпех
вёçни мёне пёлтерет?

ÇУМӐР ÇӐВАССА

Сăнавсем мёне пёлтереççё? 40 балл

Халăх каларăшё тăрăх, хур
хăрах ура çинче тăни мёне
пёлтерет?

СИВЁТЕССЕ

Сăнавсем мёне
пёлтереççё?

60 балл

Хёвел витёр çумăр çуни,
ваттисем сăнанă тăрăх,
мёне пёлтерет?

ÇУМĂР ТЕТРЕ ÇĂВАССА

Сәнавсем мөне пәлтерессә?

80 балл

Кураксем кәркунне ир
кайсан хәлле мәнле
килет?

ХӘЛЛЕ СИВӘ КИЛЕТ

Сәнавсем мөне пәлтерессә?

100 балл

«Шәм-шак суратъ -
....., вәрмана
сырлана ан кайяр»,
- терә пире асанне

СУМАР ТУЛАТЬ

Чӱлхене илемлетекен мелсем

20 балл

- «Ӑшӑ сӑмах – ҫу кунӑ, сивӑ сӑмах – хӑл кунӑ».

Ўшў сўмах, сивў
сўмах - эпитетсем

Чӧлхене илемлетекен мелсем 40 балл

**«Михӧри кушак аши»
сире 100 очко парать.**

Тест.

Сыравсӧсен хайлавӧсене шыраса туп:

- 1. Юрий Скворцов а) «Ӧслӧ ача» хайлав
- 2. Геннадий Волков ӧ) «Амасӧри анне» калав

Чӧлхене илемлетекен мелсем
60 балл

**Пичӧ-куӧӧ пит хӧхӧм,
Хирти сарӧ чечек пек.**

Хирти сарӑ чечек пек - танлаштару

Чӧлхене илемлетекен мелсем
80 балл

«Хӧвел ури» чӧлхене
илемлетекен мӧнле мел
пулать?

Метафора

Чёлхене илемлетекен мелсем
100 балл

«Йăван пушă хире
тухать. Ку хирён вёçё-
хёрри те курăнмасть,
ăçта ан пăх, хăйăр анчах
сарăлса выртать».

Пысаклату

Авторне пёл 20 балл

«Шалт-шалт тылләм,
шалт тылләм! Акәр
çулёпе сик, тылләм, Çав
кин патне çит, тылләм,
Çав кин пуçне çи,
тылләм!...»

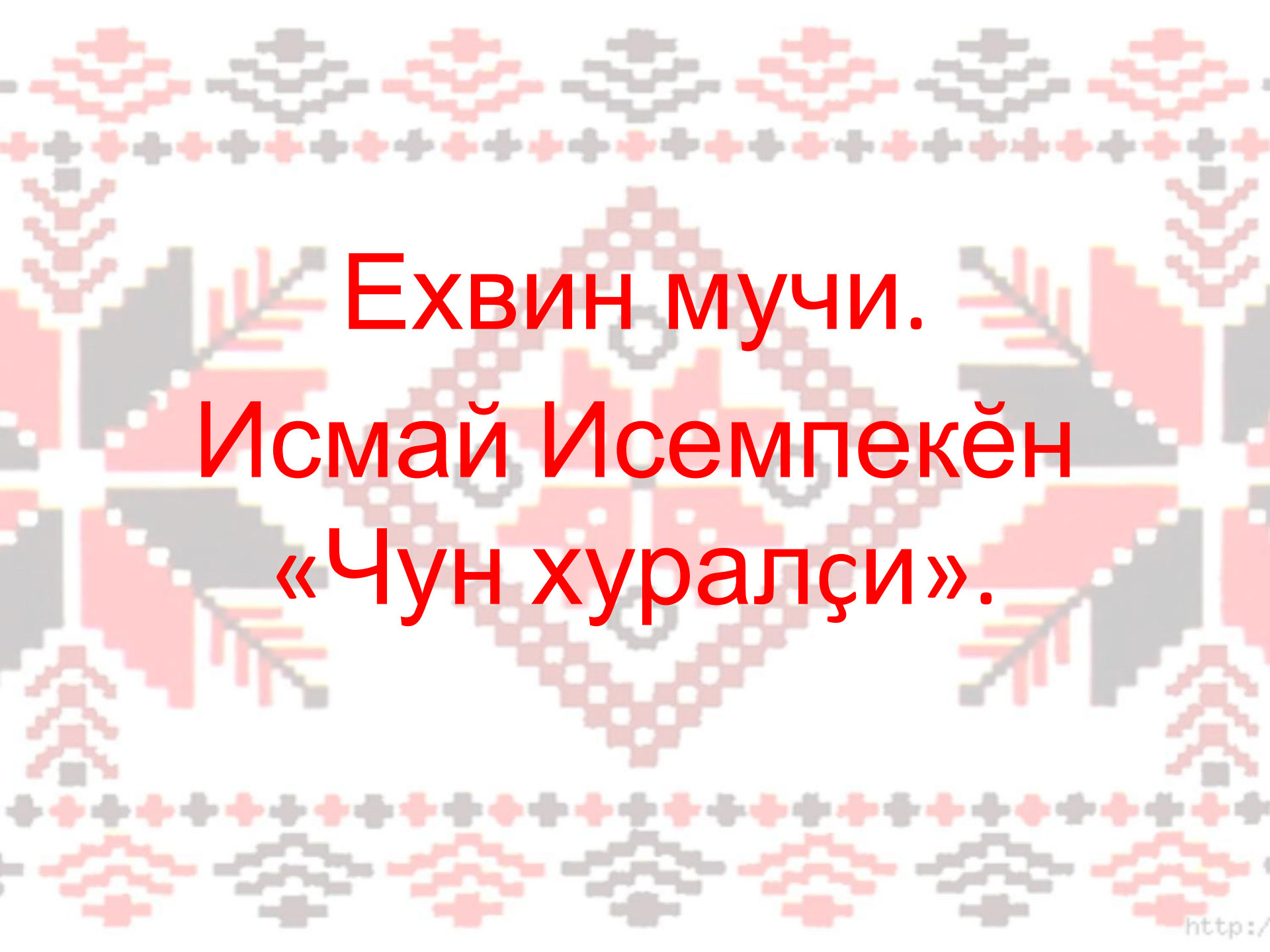

**К.В.Иванов.
«Тимёр тылә».**

Аукцион ыйту

40 балл

- «Килте эпир виççён: эпё, сӓпкари Улентей шӓллӓм тата ...стена çинче çакӓнса тӓракан сӓн үкерчӓк. Аттен аслӓ пиччӓшӓ. Вӓл чикӓ хуралси пулнӓ.... Унӓн куçӓ вӓрттӓн кулать тейӓн. Тӓлӓнмелле, унӓн куçӓнчен ниçта та пытанма çук.» Кам-ши хуралси?

Ехвин мучи.
Исмай Исемпекён
«Чун хуралси».

Авторне пёл
60 балл

2013 җулта тухна 5-мёш
класан «Таван
литература» вёренү
кёнекине җырса-пухса
хатёрленё авторсем

Н.Г.Ивановъпа П.Н.
Метин

Авторне пёл 80 балл

Чăвашран тухнă малтанхи
хёрарăм сыравçисенчен
пёри. Вăл нумай повесть,
калав, юмах, пьеса сырнă.
«Ача чухнехи», «Чăхпа
кушак» хайлавсен, «Шёшкё»
юмахăн авторё.

Трубина Марфи

Авторне пёл 100 балл

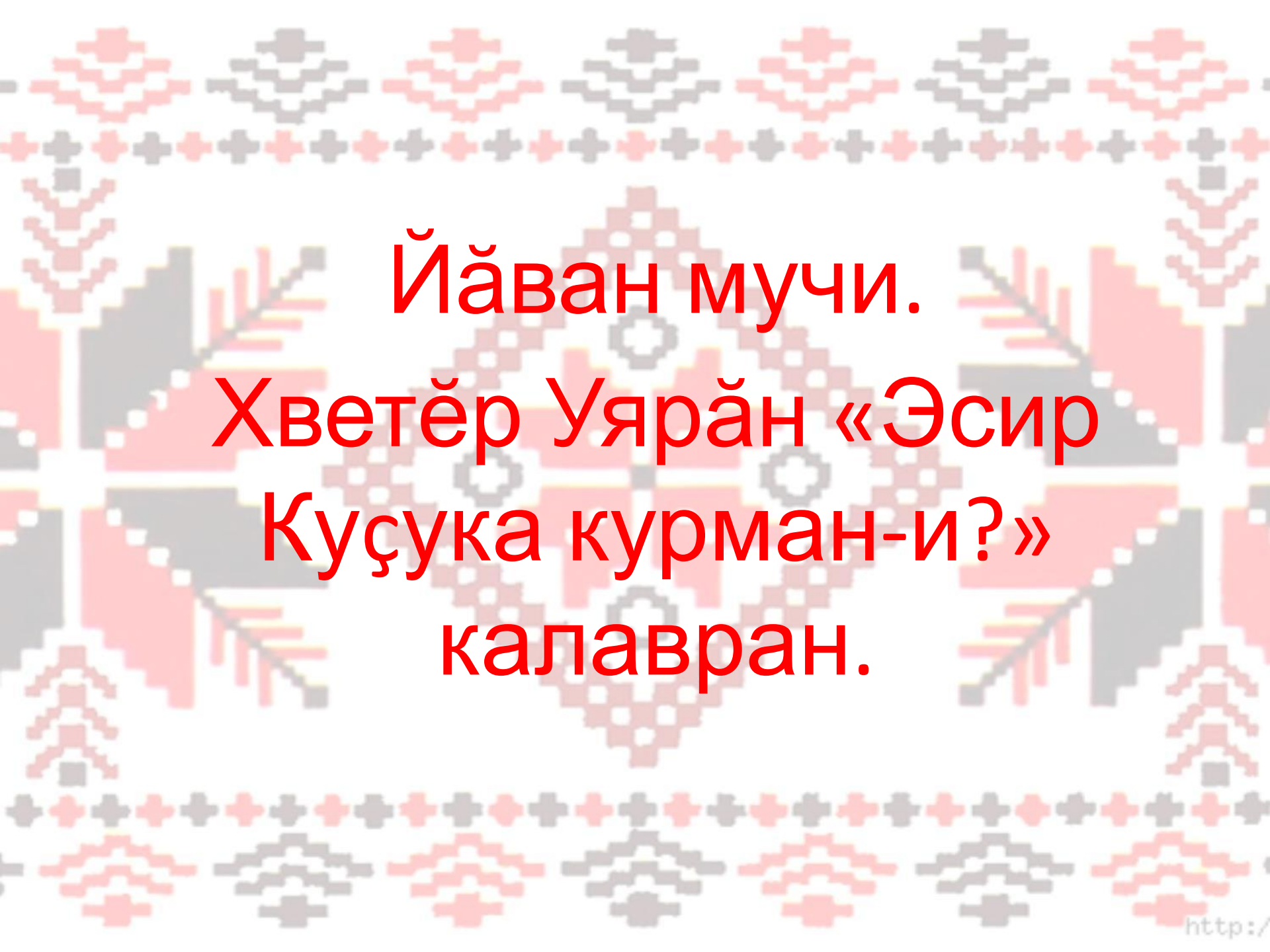
«- Вақкә! Вақкә теп! Эх, ҫак
ачан тертне! Ёҫта ҫүрет ҫёр
хута! Шарт сикнипе икё
ывәҫри сливәсем ҫаннәм
витёр кёпе ашне чәмрёҫ,
унтан ҫёре сикрёҫ....»

Марина Карягина.
«Слива вӑрри».

3 раунд Финал

«Эсир Кусука курман-и?» –
илтёнчө сасă. – «Эпё
кунта!» - терё ача ушкăнран
тухса. – «Чёкеç кума килчө.
Сана курасшăн,» - терё
мучи». Мучин ятне
сырмалла

Йӱван мучи.
Хветёр Уярӱн «Эсир
Куҫука курман-и?»
калаван.

Маттурсем!